

Pracovní a sběrné středisko Karlov I

(1856)1945-1947(1949)

Inventář

Číslo EL NAD: 10058
Evidenční číslo pomůcky: 555

Miroslav Eisenhammer

Plzeň 2006

OBSAH

ÚVOD

I. Vývoj původce archivního souboru.....	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	11
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	15
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a vyhotovení pomůcky.....	17
Příloha 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	18
Příloha 2 – Seznam použitých zkratk.....	19
Příloha 3 – Archivní struktura archivního souboru.....	20
Příloha 4 – Přehled odsunových transportů ze střediska Karlov I...	21

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Úřední knihy.....	24
Spisový materiál.....	25
Účetní materiál.....	29
Kartotéky.....	32
Tiráž.....	34

ÚVOD

I. Vývoj původce archivního souboru

Stejně jako na celém území republiky proběhlo i v Plzni a okolí v letech 1945-1947 nucené soustředění a z velké části postupné vysídlení německého obyvatelstva. „Odsun Němců“, jak bývá paušálně nazýván soubor opatření zajišťujících národnostní hegemonii českého a slovenského národa na území osvobozeného Československa, byl v různých modifikacích plánován domácími i zahraničními odbojovými centrály již během války, vtělen do Košického vládního programu a přijat jako jedna z premis pro poválečné uspořádání střeoevropského prostoru; definitivní schválení tomuto kroku udělila Postupimská konference vítězných mocností.

Již dne 11. května 1945 vydala vláda ČSR provolání vyzývající k potrestání Němců, Maďarů a zrádců a zabavení jejich majetku. Zásady pro zacházení s bývalými československými příslušníky německé a maďarské národnosti, kteří získali v letech 1938-1945 německou nebo maďarskou příslušnost, následně stanovil zejména dekret prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. z 19. května 1945 o neplatnosti některých majetkoprávních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, dekret č. 12/1945 Sb. z 21. června 1945 o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, dekret č. 16/1945 Sb. z 19. června 1945 o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, dekret č. 33/1945 Sb. z 2. srpna 1945 o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, dekret č. 71/1945 Sb. z 19. září 1945 o pracovní povinnosti osob, které pozbyly československého státního občanství a dekret č. 108/1945 Sb. z 25. října 1945 o konfiskaci nepřátelského majetku a o Fondech národní obnovy. Uvedené dekrety byly dále rozpracovány četnými směrnici vydávanými zejména ministerstvem vnitra.

Mimo „starousedlé“ Němce a Němce příšlé na teritorium bývalého Protektorátu Čechy a Morava a Říšské župy Sudety v období okupace v roli úředníků, zaměstnanců, příslušníků ozbrojených formací apod. se na československém území nacházely po osvobození desetitisíce německých uprchlíků zejména z oblasti Slezska a dále desetitisíce příslušníků poražené německé armády. Všichni tito Němci – pokud se nedostali v závěru války do rukou spojeneckých vojsk – byli bez rozdílu zajišťováni a dodáváni do věznic a živelně vznikajících táborových zařízení, kde po primárním roztřídění na válečné zajatce a civilisty čekali mnohdy dlouhou dobu bez sdělení konkrétního obvinění na prošetření své činnosti v době okupace vyšetřovací komisí příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise); během internace byli povinně vysíláni na práci s cílem maximálního pracovního využití a nuceni přežívat ve zpravidla primitivních hygienických podmínkách, s nízkými dávkami jídla a vystaveni libovůli strážních orgánů.

V Plzni a jejím bezprostředním okolí byly od května 1945 pro internaci Němců využívány táborové objekty vzniklé za okupace v Plzni-Karlově a Mirošově spolu s trestnicí v Plzni-Borech, věznicí Krajského soudu v Plzni, věznicí Policejního ředitelství v Plzni a tzv. Malými kasárnami v tehdejší Kroftově ulici (dnes E. Beneše), další objekty sloužily jako zajatecké tábory (barákové objekty poblíž železniční zastávky Plzeň-Doudlevec) nebo tábory pro repatrianty (barákové objekty v Plzni-Českém Údolí, kasárna v Plzni-Borech, od června do listopadu 1945 též část barákového komplexu Plzeň-Karlov). V organizačním kvasu porevolučních týdnů měla většina táborů určených pro soustředění Němců smíšený charakter a bylo pro ně typické společné ubytování mužů, žen i dětí, starousedlíků i migrantů, osob bez jasného obvinění i osob podezřelých ze spáchání trestných činů podle dekretu 16/1945 Sb. Správa dvou největších z nich – Karlova a Mirošova - podléhala spolu s táborem ve Stodě zpočátku Policejnímu ředitelství v Plzni (Úřad národní bezpečnosti v Plzni, Ředitelství národní bezpečnosti v Plzni). Nedostačující kapacita jmenovaných zařízení vedla na podzim 1945 k vybudování zcela nového objektu v Třemošné (*viz. archivní soubor IS Třemošná*).

Nejvýznamnějším střediskem soustřeďování Němců v Plzni se stal táborový komplex nacházející se v polích za Škodovými závody v sousedství čtvrti Karlov. Šlo o dva oddělené objekty vybudované Akciovou společností dříve Škodovy závody v letech 1943-1944. Menší (později označovaný jako Karlov II) byl za okupace ženským pracovním výchovným táborem organizačně spjatým s obdobným mužským táborem v Mirošově (*blíže viz kapitola I úvodu k pomůcce archivního souboru Internální tábor Mirošov*); od 1. listopadu 1943 do konce dubna 1945 jím prošlo cca 3000 žen trestaných za „porušování pracovní morálky“. Větší (později označovaný jako Karlov I) sloužil firmě za okupace jako ubikace pro dělníky. Objekt Karlov I se skládal z 25 obytných baráků (pro ubytování určeno 21), byla v něm k dispozici kuchyně, ošetrovna, umývárna, skladiště a strážnice, pro místní potřebu zde fungovala krejčovská a obuvnická dílna. Oficiální ubytovací kapacita podle hlášení z 25. července 1946 činila 1990 osob, možného maxima 3110 osob nebylo možné fakticky využívat pro nedostatek vnitřního vybavení budov. Objekt Karlov II zahrnoval 4 obytné baráky s celkovou kapacitou 400 osob, velitelskou a správní budovu, kuchyni, ošetrovnu a skladiště; vzhledem k původnímu účelu byl obehnan drátěným plotem s osvětlením a strážními věžemi. Zahradní hospodářství, časté u podobných zařízení, na Karlově zavedeno nebylo. Poválečné využívání objektů komplikovalo poškození celé oblasti leteckými útoky z konce dubna 1945.

7. května 1945 byly oba táborové objekty obsazeny československými bezpečnostními složkami a následně využívány pro soustřeďování osob německé národnosti, aniž byl v době „revoluční spravedlnosti“ brán ohled na jejich status – stejně jako v případě jiných táborů sem byli dopravováni muži, ženy i děti, starousedlí „domácí“ Němci z Plzně a okolí, zajištění Němci přišli z Říše během války jako úředníci apod. a utečenci před frontou pocházející zejména ze Slezska. Koncem května 1945 tak bylo na Karlově soustředěno na 7 200 (!) osob. Vzhledem ke katastrofálnímu překročení plánované kapacity objektů byly zadržené osoby od 14. května dále přesouvány do tábora Mirošov a v režii americké armády po dohodě s policejním ředitelstvím také koncem května převáženy na území Německa. Mezi 27. květnem – 1. červnem 1945 bylo takto z Karlova vypraveno do Bavorska pět transportů po 1000 osobách.

K 1. červnu 1945 převzala v důsledku konfliktů mezi československou a americkou stranou správu objektu Karlov I americká armáda, která zde do 21. listopadu 1945 společně s organizací UNRRA vedla repatriční středisko původně primárně určené pro repatrianty pocházející z Francie, Belgie a Nizozemí. Ve skutečnosti se podle torzovitých záznamů dochovaných ve fondu k transportům probíhajícím v listopadu a prosinci 1945 stal Karlov I v této době i útočištěm pro neznámý počet německých utečenců příslušných na území Německa a menší množství osob z Pobaltí. Jednotlivci k repatriaci do něj byli během léta 1945 předáváni mj. i z tábora Karlov II.

Československé správě reprezentované plzeňským policejním ředitelstvím hrozila počátkem června 1945 ztráta obou částí komplexu, nakonec však zůstala její svrchovanost zachována v objektu Karlov II. Tábor v sobě zpočátku kombinoval funkci internačního, sběrného i pracovního zařízení. Přicházely do něj osoby německé národnosti zadržené z nejrůznějších důvodů policií nebo orgány národního výboru, utečenci (zejména slezští a slovenští Němci a slovenští Maďaři) předávaní z jiných sběrných a repatričních zařízení v důsledku postupného třídění jejich obyvatel podle národností a příslušnosti, objevují se ale ojedinele i osoby české národnosti zadržené pro politické i kriminální delikty a krátkodobě tudy prošli i někteří jednotliví repatrianti jiných národností. Během srpna převzal tábor do evidence nezanedbatelný počet válečných zajatců ubytovaných v tzv. Malých kasárnách v tehdejší Kroftově ulici (dnes E. Beneše) č. 1, které vzápětí nasadil do venkovních pracovních komand. Až do podzimu tedy nebyla role tábora vyhraněná a sloužil kromě primární sběrné funkce případ od případu i jako „odkladiště“ pro přeplněnou borskou trestnici a věznici policejního ředitelství. Příslušníkům tábora byly zabaveny osobní doklady, peníze, ceniny a cenné předměty a následně byli pracovním nasazeni. Všechny zadržené osoby podléhaly prověření, které zajišťovalo zpravodajské oddělení Policejního ředitelství (ŘNB) v Plzni; na jeho základě pak odbor pro

právo a spravedlnost ONV Plzeň (po oddělení ONV Plzeň-venkov přejmenovaný na MNV statutárního města Plzně) vydával rozhodnutí o propuštění. Část zajištěnců byla po prověření propuštěna domů, další zůstali v evidenci tábora až do odsunu v letních měsících roku 1946.

Zajištěné osoby byly nasazovány do práce s cílem co nejintenzivnějšího využití jejich sil, a to buď formou „komandýrky“, tedy denního přidělení v rámci města Plzně s ubytováním a stravou v táboře, nebo byly na revers dávány k dispozici venkovním zaměstnavatelům, kteří se museli postarat o jejich stravu a ubytování. Hlavní část zajištěnců byla takto nasazena na zemědělské práce do velkostatků, k jednotlivým rolníkům nebo k národním výborům menších obcí, které dále zajistily přidělení podle potřeby. Velké skupiny pracovaly i v papírně v Plzni-Bukovci a v obou plzeňských pivovarech. Denní „komandýrky“ kromě nejruznějších krátkodobých prací pro jednotlivé žadatele z řad menších firem zejména pomáhaly odklízet trosky po bombardování a upravovaly veřejná prostranství, pracovaly i při opravách poškozených železničních tratí a vykládkách vagónů na nádraží v Plzni a Třemošně.

Tábor Karlov I („tábor UNRRA“) převzalo policejní ředitelství formálně pět 21. listopadu 1945 v souvislosti s odchodem americké armády z území republiky; orgány UNRRA zde však vyvíjely činnost ještě v prosinci a zajistily ve spolupráci s československou stranou odsun zbývajících osob neodsunutých v době americké správy spolu s dvěma transporty německých uprchlíků příslušných převážně do britské okupační zóny. Objekt Karlov II byl v prosinci 1945 uvolněn pro Škodovy závody a předán do jejich správy jako pracovní tábor (dále označován jako Pracovní tábor Karlov II). Karlov I zůstal ve správě Policejního ředitelství (ŘNB) v Plzni jako pracovní a sběrné středisko a byly do něj přestěhovány všechny osoby zajištěné v bývalém Internačním táboře Karlov II. Karlov I tak v sobě zahrnoval jak skupinu osob vykazovanou ve stavu jako „zajištění“, tak skupinu osob určenou k odsunu. Evidenčně se v denních výkazech stavu tyto dvě skupiny rozlišovaly jako „tábor zajištěných“ a „tábor odsunu“, vedení i administrativa však byly jednotné a nelze tedy hovořit o dvou samostatných organizačních jednotkách.

Po převzetí Karlova I ŘNB sloužilo středisko jako pracovní a sběrné pro obvod správního okresu Plzeň-město a Plzeň-venkov. Kromě jednotlivců předávaných od bezpečnostních orgánů či MNV převzalo středisko v polovině prosince od Internačního střediska Třemošná evidenčně zajištěnce na venkovních komandech původem ze zrušeného tábora Mirošov a k 20. březnu 1946 do něj bylo převezeno zbylé osazenstvo zrušeného Internačního tábora Stod a převzata původně stodská venkovní komanda. Středisko se během jara stále plnilo a k 30. červnu 1946 – těsně před prvním velkým odsunovým transportem do sovětské zóny – činil stav ve středisku 2 343 osob, z toho 342 „zajištěných“ a 2 001 „k odsunu“, dalších 878 osob propůjčených „na revers“ vedlo středisko pouze evidenčně v rámci stálých venkovních komand. Během jara 1946 byly z Karlova individuálně propouštěny do domovských obcí za účelem soustředění nebo přímo k transferu do Německa jednotlivé rodiny, ale velké organizované odsunové transporty se nekonaly. K 27. červnu 1945 byli evidenčně předáni Posádkovému velitelství v Plzni všichni zbývající vojenští zajatci. Od 1. května 1946 byla část tábora (čtyři baráky) ještě zvlášť obehnaná plotem a bezpečnostně zajištěna, aby mohla sloužit jako eskortní stanice pro přechodné umístění zatčených válečných zločinců předávaných z Německa československým orgánům.

V období od července do října 1946 sloužil Karlov primárně jako odsunové středisko. Sestavovaly se v něm transporty z organizovaně přicházejících menších skupin. Civilní odsunové transporty odtud směřovaly většinou do sovětské okupační zóny přes předávací stanici Tršnice, pouze část z nich skončila přes předávací stanice Cheb nebo Domažlice v americké a britské zóně. Kromě Němců z obvodů správních okresů Plzeň a Plzeň-venkov jím prošly též dílčí kolony z Berouna, Brandýsa nad Labem, Dubí (*u Kladna*), Kutné Hory, Praskoles, Přeštic, Rokycan, Slaného a Tachova. Podrobněji k transportům viz závěr kapitoly IV v souvislosti s upozorněním na jednotlivé archiválie, které evidenci odsouvaných osob obsahují.

Označení tábora zpočátku nebylo jednotné. V období červen – listopad 1945 se používal oficiální název „Úřad (případně Ředitelství) národní bezpečnosti v Plzni – Internační tábor v Plzni na Karlově II“, souběžně se však lze setkat i s označením „Ředitelství národní bezpečnosti v Plzni – Sběrný tábor Karlov II“. Po opětovném obsazení Karlova I zde byl založen pracovní a sběrný tábor pod názvem „Ředitelství národní bezpečnosti v Plzni – Pracovní a sběrný tábor v Plzni na Karlově I“; název byl následně v důsledku výnosu MV ze 17. prosince 1945 o všeobecném nahrazení pojmu „tábor“ pojmem „středisko“ modifikován do podoby „ŘNB v Plzni – Pracovní a sběrné středisko Karlov I“. V korespondenci se lze přitom ještě v roce 1946 setkat např. s označením „Odsuvný a internační tábor v Plzni na Karlově I“. Je třeba zdůraznit, že i když se v tomto období objevují nejednotné názvy, které přednostně reflektují internační, pracovní nebo sběrnou roli střediska, které nadto přesunulo v závěru roku 1945 své sídlo z objektu II do objektu I, jde ve skutečnosti stále o jedno zařízení s jednotnou administrativou, i když v průběhu doby byly např. určité baráky vyčleněny jako sběrné pro potřeby odsunových transportů a v jiných zůstávaly osoby označované jako „zajištěné“.

Sběrné a pracovní středisko podléhalo po správní stránce nadále ŘNB v Plzni, hospodářsky se však spravovalo pod dohledem ŘNB samostatně (přijímalo náhrady mezd a z nich hradilo veškeré výdaje spojené s jeho provozem a udržováním), a to až do 30. června 1946. V důsledku uplatnění „Směrnic pro správu a hospodaření v internačních, pracovních a sběrných střediscích“, vydaných ministerstvem vnitra dne 6. května 1946 pod č. 1620-1/3-46-73-Vb/3, převzal od 1. července 1946 hospodářskou péči nad střediskem MNV statutárního města Plzně. Název tábora se poté změnil na „MNV statutárního města Plzně – Pracovní a sběrné středisko Karlov I“, paralelně se používal i název „MNV statutárního města Plzně – Sběrné a odsuvné středisko Karlov I“, šlo však stále o jednu a tutéž instituci. Veškeré účetní doklady šly počínaje 1. červencem 1946 přes městskou pokladnu a objednávky přes nákupnu MNV. Přímé vedení účetnictví však podle dochovaných dokladů zůstalo středisku s tím, že podléhalo pravidelné kontrole finančního odboru MNV, a zůstal zachován i samostatný bankovní účet u Spořitelny města Plzně. K vývoji podřízenosti středisek v obecné rovině viz dále podrobněji úvod k pomůcce fondu Internační středisko Třemošná.

Vedení střediska se několikrát změnilo. Od května 1945 byl na policejním ředitelství pověřen funkcí referenta pro střediska policejní komisař JUC. Josef Sladký, kterého zastupoval komisař František Průcha. První z nich byl současně uváděn jako velitel tábora Karlov (od 8. srpna 1945 i tábora Stod) a druhý jako velitel tábora Mirošov. Faktický výkon velitelské pravomoci v táboře Karlov náležel veliteli stráže, kterým byl v květnu 1945 poručík Melzer. Na dokumentech z období června až listopadu 1945 je jako velitel tábora Karlov II podepisován štábní strážmistr SNB Josef Seidenglanz. Prvním velitelem po opětovném převzetí Karlova I od Američanů byl od konce listopadu 1945 do 19. března 1946 vrchní strážmistr SNB Karel Matuška, Seidenglanz zůstal jeho zástupcem. Nedostatky ve správě a střežení střediska vedly v lednu 1946 k nahrazení dosavadního referenta pro střediska Josefa Sladkého Františkem Průchou; Sladký zaujal dřívější Průchovu pozici zástupce. Vyměněn byl i velitel - po Matuškově převzal funkci vrchní strážmistr SNB Bořivoj Vild a v červenci 1946 vrchní strážmistr SNB Dominik Kořínek, který velel středisku až do ukončení jeho činnosti. Hospodářem střediska byl v roce 1945 štábní strážmistr SNB Václav Suttner, od 28. května 1946 až do likvidace vrchní strážmistr SNB Josef Šedivec. Referenta pro střediska komisaře Průchu vystřídal od srpna 1946 komisař JUDr. Vladimír Menčík – v této době však již ŘNB v Plzni středisko přímo neřídilo. Od září 1945 bylo přitom stejně jako ostatní internační, sběrná a pracovní střediska i středisko Karlov mimo bezprostřední správy vykonávané ŘNB v Plzni a později MNV stat. m. Plzně po organizační stránce podřízeno Zemskému velitelství internačních, sběrných a jiných středisek při Zemském národním výboru v Praze. Funkce nižšího kancelářského personálu, stejně jako zdravotní službu ve středisku zajišťovali spolehliví jednotlivci z řad zajištěných osob.

Střežení tábora (střediska) zajišťovali příslušníci SNB společně s členy plzeňské Městské milice. Počet strážných byl zpočátku nedostatečný, docházelo k četným útekům a teprve během jara 1946 se podařilo situaci stabilizovat.

První směrnice pro vedení střediska vydalo Policejní ředitelství v Plzni již 23. května 1945 pod názvem *Domácí řád pro Sběrný tábor Policejního ředitelství v Plzni na Karlově*. Uvedený předpis byl jedním z prvních obdobných v rámci republiky a stal se v některých ohledech inspirací pro jednotný vzorový táborový řád vydaný ministerstvem vnitra dne 17. září 1945 (*Domácí řád pro internační tábory*, oběžník MV z 17. září 1945, č. 1620-3/9-45-1-V/4); verze tohoto jednotného předpisu platná pro pracovní a sběrné tábory vyšla v listopadu 1945 (*Domácí řád pro pracovní a sběrné tábory*, oběžník MV ze 17. listopadu 1945, č. 1620-16/11-45-30-V/4). Rozdělení táborových zařízení do tří typů (internační, pracovní a sběrné) stanovil výnos MV z 29. října 1945, č. II-1622-17/10-45-33-V/4 *o základních směrnících pro reorganizaci internačních táborů*. Hospodaření středisek bylo regulováno *Směrnici o úhradě a účtování výdajů a příjmů v internačních, pracovních a sběrných střediscích* (oběžník MV z 17. listopadu 1945, č. 1620-14/11-45-6-V/4 a oběžník MV z 26. 2. 1946 č. 1620-30/1-46-100-Vb/3), *Směrnici pro vedení polního a zahradního hospodářství v internačních, pracovních a sběrných střediscích* (oběžník MV z 19. března 1946, č. 1627-15/3-4-52-Vb/3) a zejména *Směrnici pro správu a hospodaření v internačních, pracovních a sběrných střediscích* (vydána MV pod č. 1620-1/3-46-73-Vb/3 dne 6. května 1946). Zásady zdravotní služby ve střediscích určovala *Směrnice pro zdravotní službu v internačních, pracovních a sběrných střediscích* (oběžník MV z 17. prosince 1945, č. 1623-13/12-45-64-V/4). Strážní službu regulovala *Směrnice o úpravě osobních poměrů dozorců a správních zaměstnanců v internačních, pracovních a sběrných střediscích* (oběžník MV z 22. března 1946, č. 1627-21/3-46-86-Vb/3) a *Služební řád pro dozorce v internačních, pracovních a sběrných střediscích* (oběžník MV z 30. dubna 1946, čj. 1627-16/4-46-12-Vb/3). Konečně likvidaci středisek ošetřovala *Směrnice pro provádění likvidace internačních, pracovních a sběrných středisek* vydaná MV 18. července 1946 pod č. 1620-18/7-46-3-Vb/3. Další předpisy se pak týkaly přímo provádění odsunu.

Po ukončení vlny organizovaného odsunu z Plzně posledním velkým transportem 24. října 1946 bylo zbylé osazenstvo postupně přesouváno do jiných zařízení (sběrné středisko ve Stříbře, Lešanech, nemocniční středisko Trnovany) nebo propouštěno. 9. ledna 1947 byl sepsán protokol mezi zástupci Škodových závodů, ÚNV statutárního města Plzně a ŘNB v Plzni o předání sběrného střediska Karlov I v Plzni původnímu vlastníku – Škodovým závodům. Jednotlivé baráky byly přitom Škodovce postupně uvolňovány již od 31. března 1946 v souvislosti s plným zahájením činnosti Internačního střediska Třemošná. Poslední příslušníci střediska byli propuštěni nebo předáni Krajskému soudu v Plzni 20. ledna 1947, podací protokol byl uzavřen dne 3. února 1947 a tímto dnem středisko ukončilo činnost. Jeho zařízení poté zčásti posloužilo pro vybavení jiných dosud fungujících sběrných objektů, mj. střediska Lešany.

Po oficiální likvidaci tábora dále pracovalo v rámci odboru pro právo a spravedlnost ÚNV statutárního města Plzně „Sběrné středisko Karlov I – v likvidaci“, jehož kancelář se nacházela v úřední budově národního výboru ve Františkánské ul. č. 18 v Plzni. Agendu likvidace tábora a agendu dodatečných odsunů (slučování rodin) zde až do roku 1949 vedl bývalý hospodář střediska Josef Šedivec.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

O spisové manipulaci okupačního Pracovně výchovného tábora Plzeň-Karlov nelze vzhledem k nedochování dokumentů říci prakticky nic. Zřejmě však odpovídala způsobu vedení v Pracovně výchovném táboře Mirošov (*blíže viz inventář archivního souboru Internační tábor Mirošov*). Dochovaná dvě torza evidenčních knih byla nalezena mezi neuspořádanými spisy

Pracovního a sběrného střediska Karlov I. Kartotéka evidenčních lístků pro vyživovací úřad, která se dochovala jako společná pro Pracovně výchovný tábor Mirošov, Pracovně výchovný tábor Karlov (včetně dočasné pobočky ve Štítově) a pro poválečný Internační tábor Mirošov byla při archivním zpracování zařazena do archivního souboru Internační tábor Mirošov a v inventárním seznamu k souboru PSS Karlov I je na ni upozorněno pouze odkazem.

Samostatná spisová norma pro internační, sběrné a pracovní tábory a střediska nebyla po válce vydána. Předpisy pro vedení dokumentace jsou součástí obecnějších předpisů o vedení a správě středisek. Zatímco první existující norma pro správu tábora – Domácí řád pro Sběrný tábor Policejního ředitelství v Plzni na Karlově z 23. května 1945 – pouze stanoví ve výčtu povinností velitele tábora i „zodpovědnost za vedení předepsaných knih a listin“ bez jejich konkrétní specifikace, centrálně vydaný Domácí řád pro internační tábory ze 17. září 1945 již nařizoval vedení podacího deníku (jednacího protokolu) a řádné evidence zajištěných osob.

Detailnější pokyny vztahující se k písemnostem jsou obsaženy ve Směrnících pro správu a hospodaření v internačních, pracovních a sběrných střediscích, vydaných ministerstvem vnitra dne 6. května 1946 pod č. 1620-1/3-46-73-Vb/3. Směrnice platná pro všechna střediska v zemi České a Moravskoslezské výslovně stanovila vedení těchto druhů písemností: velitel střediska měl vést podací protokol, důvěrný protokol, služební knihu (do níž se zaznamenával denní stav příslušníků, počet pracujících, počet nemocných atd., rozdělení služby, zvláštní události a revize nadřízených úřadů), evidenční knihu (kam se zapisovali chronologicky všichni příslušníci střediska den po jejich dodání), jednoduchou kartotéku příslušníků střediska (seřazenou abecedně s odkazem na evidenční číslo, pod kterým je zapsán příslušník v evidenční knize). Dále měl velitel či pokladní vést pokladní deník, který měl měsíčně předkládat účtárně ONV, depozitní deník (o odebraných hotovostech) a záznam o jiných odebraných předmětech. Velitel střediska měl dále vést zvláštní výkaz práce pro každého podnikatele (do něhož se denně zapisoval počet u podnikatele zaměstnaných příslušníků střediska a počet jimi odpracovaných hodin) a měsíční přehled pracovního využití příslušníků střediska, jehož opis se měl předkládat ONV. Lékař střediska měl zapisovat výsledky lékařských prohlídek příslušníků střediska (po příchodu, během pobytu, před propuštěním) do záznamu o zdravotním stavu příslušníka střediska a vést knihu nemocných. Hospodář měl v povinnosti vést seznam inventáře střediska a další záznamy. Vzory většiny požadovaných písemností byly ke směrnícím připojeny. Předpis nestanovil existenci spisovny, vzhledem ke krátké existenci středisek byl registraturní materiál týkající se jednotlivých agend pravděpodobně uložen na místech, kde byly příslušné činnosti vykonávány (kancelář velitele, strážnice, ošetrovna, dílny, sklady).

Vedení dokumentace ve středisku Karlov předpisům v zásadě odpovídalo. Důvěrný podací protokol se nevedl a důvěrné spisy, nijak zvlášť spisovensky neoznačované, zůstávaly uloženy u velitele střediska. Podací protokol pro běžnou řadu spisů byl založen hned 6. května 1945, ale do konce roku do něj bylo zaneseno pouhých 115 jednacích čísel. Většina písemné agendy se v roce 1945 vyřizovala buď bez jednacích čísel, nebo většinou byla jako čísla jednací používána osobní čísla internovaných osob. Praxe souběžného používání osobních čísel jako čísel jednacích byla během ledna 1946 opuštěna a začala se používat čísla jednací podle podacího protokolu spolu s prezentačním a hlavičkovým (nápísovým) razítkem – teprve tehdy lze hovořit o začátku řádného fungování spisové služby. Objem agendy byl poměrně vysoký (za rok 1946 10 596 čj.), přitom z podacího deníku vyplývá, že zapisování se nedělo vždy přesně chronologicky, ale zřejmě vinou velkého přílivu korespondence docházelo k drobným časovým skokům a zpětnému zapisování. Ojedinelá čj. byla přiřazena dvěma různým záležitostem a dodatečně rozdělena na „a“ a „b“ s příslušným poznamenaním v podacím protokolu. Omylem úředníka došlo k vynechání bloku jednacích čísel 3103-3202 a 4100-4999. První svazek podacího protokolu končí 2. 5. 1946 číslem 2490/46, druhý svazek začíná 28. 5. 1946 číslem 3645/46 a pokračuje do roku 1947, přičemž po ukončení faktické činnosti střediska jej dále používala až do začátku roku 1949 likvidační skupina střediska Karlov pracující v rámci odboru pro právo a spravedlnost ÚNV statutárního města Plzně. Podací protokol z období 3. – 27.

května 1946 se nedochoval. Zpravidla bylo přímo v podacím razítku používáno doplňkové označení „Ev.“ (*idenční*) nebo „Úč.“ (*etní*). K podacímu protokolu byl též založen index.

„Evidenční“, tedy veškerá neúčtní korespondence byla ukládána do svazků ve vzestupné řadě podle jednacích čísel a nebyla dále manipulována. Správa tábora nahrazovala nutnost častého vyhledávání konkrétních dokumentů tvorbou jejich multiplikátů (většina konceptů vznikala ve dvou či třech kopiích, u došlé korespondence byly v případě potřeby pořizovány opisy) a jejich zakládáním do potřebného oddílu registratury. Zejména u přípisů týkajících se pracovního nasazení a propouštění jednotlivců se tak setkáváme s tím, že kopie téhož přípisu je založena v základní řadě čj., dále v „osobním spisu“, v abecední řadě a dále ve spisu zaměstnavatele.

Korespondence hospodářského charakteru označovaná čj. základní řady byla podle obsahu někdy vyřazována a připojována k účtům, proto se v základní řadě často nenachází. Účetní doklady byly zakládány jako „přílohy k hlavní knize“ a číslovány odděleně v návaznosti na příslušné účetní knihy.

Separátní řada označení spisů byla používána pro hospodářskou a účetní agendu spojenou s pracovním nasazením příslušníků střediska. Jako základní bylo použito původní číslo prezidiální registratury Policejního ředitelství v Plzni Pres 1002/45 (první rozhodnutí z 8. června 1945 o přidělení zajištěnců na zemědělské práce mimo tábor), které bylo dále doplňováno číslem konta (tj. číslem přiděleným v rámci táborové účetní evidence, zpravidla s doplňkovým označením „r“ pro „revers“ a „k“ pro „komandýrku“) příslušného zaměstnavatele a často i zkratkou jména vyřizujícího administrativního pracovníka (např. pod označením 1002/45 pres 10r Rů se ukládala účetní korespondence týkající se práce vykonávané osobami přidělenými nastálo na revers pro MNV Chválenice). Uvedený způsob označení spisů účetní agendy pracovního nasazení plynule přešel do dalších let, kdy bylo pouze označení za lomítkem změněno na „/46“, resp. „/47“.

Z důvodu poválečného nedostatku papíru používal tábor Karlov v mnoha případech zbylý formulářový materiál po okupačních pracovně výchovných táborech Mirošov a Karlov (zřetelně je to vidět např. u kartotéky inv. č. 99 nebo u některých knih psaných do německých formulářových předtisků).

Rozhodujícím úkolem táborové administrativy byla evidence osob zajištěných v táboře i těch, které byly přiděleny na revers venkovním zaměstnavatelům. Evidence se děla kartotéční a knižní formou, kterou v konkrétních případech doplňovaly dílčí listinné seznamy. Vzhledem k vývoji administrativní podřízenosti střediska a skutečnosti, že v sobě spojovalo roli pracovního i odsuvného (a v první fázi existence i internačního) střediska, je kartotéční i knižní evidence poměrně spleťtá. Jednotlivé kartotéky jsou s ohledem na jejich možné badatelské využití podrobněji přiblíženy v kapitole IV.

Kromě kartotéční evidence vedlo středisko ještě evidenci v knižní formě. Byli v ní evidováni příslušníci střediska přidělením osobního čísla ve vzestupné řadě (vzestupnost však v případě střediska Karlov neodpovídala přesně chronologické posloupnosti dat příchodu osob, jak bylo v zařízeních táborového nebo vězeňského typu jinak obvyklé; docházelo k časovým skokům a zpětnému zaevidování osob, které do tábora přišly, i s několikaměsíčním zpožděním). Tento typ evidence reprezentuje kniha K 15; obdobná kniha, která by jí číselně předcházela, se v souboru nenalzá – do jisté míry ji supluje abecední index k řadě „osobních spisů“ R 4, zachycující právě předcházející období ke K 15. Uvedená kniha a index evidují osoby přijaté do střediska v době počínaje červnem 1945 (Internační tábor Karlov II) s plynulým přechodem do Pracovního a sběrného střediska Karlov I, přičemž osoby ve většině případů naplňují charakter „zajištěných“. Další knihy evidovaly osoby přicházející do střediska k odsunu v dílčích transpotech z venkovských okresů (nedostávaly osobní čísla a nebyly evidovány v kartotéce inv. č. 99) – speciálně pro tento druh příchodů byly od 19. srpna 1946 vyčleněny knihy K 13 a K 14, do této doby byli příchodí v dílčích transpotech k odsunu evidováni v knihách stavu (K 9 – K 12) s tím, že zpravidla nedostávali evidenční čísla a nebyli zahrnováni do kartotéky inv. č.

99 – konkrétní praxe se však lišila transport od transportu a nelze hovořit o jednotném přístupu. Část přicházela již od prosince 1945 jako zájemci o dobrovolný odsun, vzhledem k pozastavení odsunu v prvním pololetí 1946 však zůstávali tito lidé ve středisku nebo byli přidělováni na práce obdobně jako jeho kmenoví příslušníci („zajištění“).

Dvě z knih vznikly na podzim 1945 v prvním období po opětovném převzetí objektu Karlov I československou správou (K 6 a K 7). Bez rozlišení evidují osoby přicházející do střediska bez ohledu na to, zda jde o „zajištěné“ nebo o repatrianty. Jejich vedení končí na jaře 1946 a budí dojem provizoria; jsou však významné z toho důvodu, že zachycují některé osoby prošlé objekty Karlov I a II v přechodné době prosince 1945, které jiné typy evidence nezachycují.

Další dvě knihy (K 16, K 17) evidují osoby začleněné do jednotlivých odsunových transportů počínaje transporty uskutečněnými v závěru roku 1945 v režii UNRRA a konče dodatečnými odsuny v rámci slučování rodin v roce 1947 bez ohledu na způsob, jakým osoby do střediska přišly (zda jako jednotlivec původně „zajištěný“, nebo „k odsunu“, nebo přišlý v rámci organizovaných dílčích transportů z venkovských obcí).

Jedna kniha (K 4) byla vyčleněna pro evidenci osob trvale přítomných v táboře počínaje 15. březnem 1946, její vedení opět ustalo v době velkých odsunů z léta 1946.

Další knihy zachycovaly denní stav v táboře, tedy evidenci přicházejících a odcházejících osob (mimo dílčí skupiny přicházející z venkova k odsunu) (K 9 – K 12). Kniha K 8 eviduje osoby přicházející v úvahu pro odsun žijící mimo tábor zejména v obcích správního okresu Stříbro. Mezi evidenční knihy je zařazena ještě evidence denních komand (K 18), kniha návštěv (K 19) a kniha nemocných z května 1945 (K 20). Jedinou dochovanou správní knihou je staniční kniha vedená příslušníky strážního oddílu (K 21). Mimo to vznikly četné účetní knihy, z nichž se dochovala poměrně ucelená kolekce zahrnující hlavní knihy, vyúčtování prací vykonávaných denními pracovními komandy i zajištění přidělenými na revers, vyúčtování zboží dodávaného středisku Karlov jednotlivými firmami a knihu depozit.

Agenda likvidace střediska a dodatečných odsunů byla v letech 1947-1949 vyřizována bez jasně identifikovatelného tematického rozlišení buď pod hlavičkou a čj. Karlova I – v likvidaci, nebo právního oddělení ÚNV stat. m. Plzně, přičemž její ukládání v praxi nebylo rozlišováno a provádělo se pouze chronologicky. Pracovní a sběrné středisko Karlov I – v likvidaci také převzalo péči o registraturu původního střediska.

Spolehlivé informace o jejích dalších přesunech prováděných po roce 1949 nejsou k dispozici. Postupně se však její části dostaly do spisovny Jednotného národního výboru města Plzně (resp. od r. 1954 Národního výboru města Plzně), odkud byly dále přebírány do archivní péče. Vzhledem ke skutečnosti, že základní část materiálu z produkce střediska Karlov byla předána v roce 1956 do tehdejšího Státního archivu v Plzni z Archivu města Plzně jako součást dokumentů Okresního úřadu Plzeň, sdílely zřejmě dokumenty alespoň po jistou dobu společně uloženy v budově na tehdejší Stalinově (dnes Americké) třídě č. 39, ve které sídlil do r. 1942 Okresní úřad Plzeň a v letech 1945-1949 Okresní národní výbor Plzeň-venkov. O případné skartaci dokumentů v období před převzetím archivem se nepodařilo zjistit žádné informace.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Dokumenty zařazené do archivního souboru Pracovní a sběrné středisko Karlov se dostaly do SOA Plzeň v několika etapách. Jejich osudy přímo souvisejí s osudy písemných pozůstalostí obdobných zařízení v Mirošově, Třemošné a Stodě.

Hlavní část převzal SOA Plzeň v rámci písemností Okresního úřadu Plzeň od Archivu města Plzně dne 28. listopadu 1956 (do evidence přírůstků zaneseno jako přír. č. 11/56). Materiál byl vytríděn při pořádání archivního souboru OÚ Plzeň v roce 1958. V roce 1960 jej uspořádala pracovnice SOA Plzeň Jiřina Ciprová. Výsledkem její práce byl (prozatímní) inventární seznam k archivnímu souboru Pracovní a sběrné středisko Karlov I s časovým rozsahem 1945-1949

zachycující 23 úředních knih, 1 podací protokol, 1 index a 39 kartonů spisového materiálu (*původní evidenční číslo pomůcky v evidenci SOA Plzeň 29, zrušena v souvislosti s inventarizací v roce 2005*). Stejným způsobem se do SOA Plzeň dostal i archivní soubor Internační středisko Třemošná (*blíže viz úvod k inventáři tohoto fondu*). Blíže neurčenou cestou, snad převzetím od tehdejšího Archivního oddělení KSMV, se do SOA Plzeň dostaly archivní soubory Pracovní a sběrné středisko Karlov II (1 karton spisového materiálu – až do roku 2005 veden jako nezpracovaný) a Internační tábor Stod (3 úřední knihy a 1 karton spisového materiálu – až do roku 2005 veden jako nezpracovaný). Evidenční listy obou archivních souborů obsahovaly pouze datum 1. 10. 1964, v knize přírůstků není ani jeden z nich k tomuto ani jinému datu zachycen.

Archivní soubory konstituované v SOA Plzeň však nepředstavovaly zdaleka všechny materiál vzniklý z produkce jejich původců. Významná část ho totiž nadále zůstala v Archivu města Plzně, a to převážně jako součást archivního souboru Odbor pro právo a spravedlnost NV města Plzně (Pracovní a sběrné středisko Karlov). K souboru o rozsahu 13 knih a 12 kartonů s časovým rozsahem (1907)1943-1949 vytvořil v roce 1972 inventář tehdejší posluchač studia archivnictví na FFUK Praha Jaroslav Douša poté, co materiál v roce 1971 zhruba roztrídil pracovník AMP Jaromír Matyáš; úvod ke vzniklé pomůcce napsal v prosinci 1973 městský archivář PhDr. Miloslav Bělohávek (*původní evidenční označení pomůcky I/17, ztratila platnost v důsledku delimitace podstatné části materiálu do SOA Plzeň v roce 2005*). Materiál zahrnutý do uvedené archivní pomůcky převzal AMP v roce 1961 (z inventáře lze vyčíst pouze rok, nikoliv předávající organizaci, zřejmě však šlo o tehdejší Národní výbor města Plzně). Dodatečně byl v blíže neurčené době do tohoto archivního souboru zařazen další nezpracovaný aktový materiál o rozsahu 19 kartonů a 1 balíku. Mimo uvedený soubor, který v sobě kombinoval materiály okupačního Pracovní výchovného tábora Mirošov a poválečného Pracovního a sběrného střediska Karlov a Internačního střediska Třemošná, se dostaly části písemné pozůstalosti poválečných táborových zařízení Mirošov, Karlov a Stod do archivního souboru Městský národní výbor v Plzni (odbor pro vnitřní věci). Šlo o torzo běžné registratury (0,04 bm) střediska Karlov a kartotéky střediska Karlov a táborů Mirošov a Stod o celkovém rozsahu 9,06 bm.

Při zpracování archivních souborů výše citovaných táborových zařízení v SOA Plzeň v roce 2005 bylo nutné všechny identifikované části nejprve soustředit v SOA Plzeň a následně je po roztřídění znovu správně evidenčně zařadit podle původců. Delimitace z AMP proběhla dne 25. srpna 2005 (čj. SOAP/00-2109/05-15) na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR – odboru archivní správy z 10. srpna 2005, čj. AS-1242/2-2005 a materiál byl zapsán do knihy přírůstků pod přír. č. 28/05. Celkem bylo delimitováno 15 knih, 27 kartonů a 2 balíky aktového materiálu a 22 kartotéčních zásuvek o celkovém rozsahu 12,73 bm. Do archivního souboru PSS Karlov I z něj patřilo 7 knih (0,16 bm), 19 kartotéčních zásuvek (8,28 bm) a po předběžném roztřídění 2,91 bm aktového materiálu, celkem 11,35 bm archiválií.

Analýzou materiálu původních archivních souborů SOA Plzeň PSS Karlov I a PSS Karlov II bylo zjištěno, že jde o materiál jednoho původce, jak je podrobně vysvětleno v kapitole I. Archivní soubor PSS Karlov II byl proto evidenčně zrušen (čj. SOAP/001-1664/2006) a jeho materiál byl zařazen do archivního souboru PSS Karlov I. Do archivního souboru PSS Karlov I byly zařazeny tři evidenční knihy původně zařazené ve fondu IT Stod, protože ve dvou případech šlo o knihy vzniklé ve středisku Karlov I, které byly pouze zčásti dodatečně použity pro evidování osob příslých na Karlov ze zrušeného tábora Stod (K 3, R 4), a v jednom případě šlo o knihu propuštěných založenou v táboře Stod, avšak převzatou střediskem Karlov, které v ní dále pokračovalo a používalo ji i pro své vlastní původní příslušníky (K 5). Naopak byly z původního archivního souboru PSS Karlov I vyčleněny dvě knihy do archivního souboru IT Mirošov (služební kniha a evidenční kniha internovaných - *IT Mirošov K 4, K 6*), ze spisového materiálu bylo dále do archivního souboru IT Mirošov vyčleněno torzo podacího protokolu (*IT Mirošov K 9*) a konvolut seznamu příslušníků tábora Mirošov (*IT Mirošov inv. č. 12*).

Z původního archivního souboru IT Mirošov byl do archivního souboru PSS Karlov I převeden jeden podací protokol (R 1). Ze spisového materiálu původního souboru byla mezi knihy převedena jedna kniha komandýrek PSS Karlov (K 29) a jedno torzo evidenční knihy z proveniencí okupačního Pracovně výchovného tábora Plzeň-Karlov (K 1). Ze spisového materiálu části archivního souboru uložené původně v AMP byly vyčleněny dvě evidenční knihy a jedna evidenční pomůcka k účetním písemnostem a pět hlavních účetních knih náležejících poválečnému PSS Karlov I a torzo další evidenční knihy okupačního Pracovně výchovného tábora Karlov. Podrobná konkordanční tabulka je součástí spisu o archivním souboru.

Kromě kartoték delimitovaných z AMP byla do archivního souboru zařazena kartotéka složená z částí původně evidovaných jako aktový materiál v archivním souboru SOA Plzeň IS Třemošná (původní karton 12 a 38) a AMP PSS Karlov (původní karton 1398) a torzo kartotéky zaměstnavatelů uložené v archivním souboru AMP PSS Karlov v původním kartonu 1398 s dalšími jednotlivinami v kartonech 4705 a 4708. Kartotéka osob umístěných v přechodné eskortní stanici pro válečné zločince (inv. č. 100) nebyla původně formálně oddělená od kartotéky inv. č. 99, ale tvořila v jejím závěru samostatnou abecední řadu se zvláštním označením.

Při zpracování archivního souboru autor přihlížel k Metodickým návodům a instrukcím pro zpracování archivního materiálu (zvláštní příloha k Sborníku archivních prací X/1960, č. 2) a k Internímu předpisu č. 4/2006 – Vnitřní směrnice ředitele SOA v Plzni pro zpracování, posuzování, schvalování a evidenci archivních pomůcek ve Státním oblastním archivu v Plzni. Vzhledem k neexistenci původního spisového plánu přikročil zpracovatel při inventarizaci kromě základního dělení podle diplomatických kategorií na úřední knihy, spisový materiál, účetní materiál a kartotéky k podrobnějšímu rozdělení spisového materiálu. Při tvoření umělých skupin se snažil maximálně zachovat původní skladbu jednotlivých agend, pokud se jí podařilo vzhledem k roztržitému uložení částí registratury identifikovat. S poukazem na dobré dochování archivního souboru v porovnání s jinými soubory obdobného typu v českých archivech se zpracovatel rozhodl stejně jako jeho předchůdci v 60. a 70. letech 20. století neprovádět vnitřní skartaci. Ponechal tak v archivním souboru veškerý dochovaný účetní materiál a nepokoušel se vyřazovat multiplikáty dokumentů běžné registratury, pokud byly rozřazené v původních organicky vzniklých souborech; dokumenty nacházející se mimo organické soubory do nich v případě, že to bylo možné, dořadil. Významným zásahem tohoto typu bylo mimo kompletaci a seřazení základní řady běžných čj. a řady „osobních spisů“ i sjednocení řady „firemních spisů“ zaměstnavatelů využívajících na revers přidělené pracovní síly, neboť bylo zjištěno, že její rozdělení na části, uvedené v původních pomůckách obou částí archivního souboru PSS Karlov I v SOA Plzeň a v AMP, a roztržení řady jednotlivých spisů nebo jejich částí mezi ostatním spisovým materiálem nemá žádný důvod (např. sem byl dořazen „firemní spis“ č. 347, který byl v původní pomůcce z AMP chybně identifikován a uveden zcela samostatně jako materiál z produkce Repatriačního střediska v Plzni-Českém Údolí). Bez dalšího zásahu byla ponechána paralelně k běžné řadě čj. a řadě osobních spisů existující řada abecedně řazené korespondence k evidenčním záležitostem jednotlivců a obdobná řada korespondence hospodářského a účetního charakteru. Důvodem byla zejména snaha zachovat v maximální možné míře svědectví o původní podobě registratury střediska spolu se skutečností, že se ani v jednom případě nejedná o čisté multiplikáty, ale nalézají se zde založené další přípisy, které neprocházely běžnou spisovou evidencí. Obdobně byla bez zásahu ponechána skupina evidenční korespondence ze závěru roku 1945 obsahující mimo multiplikátů k dokumentům běžné řady čj. četné formálně neevidované dokumenty zachycující jednotlivce původně příslušné do střediska Karlov I ještě v době jeho podřízenosti UNRRA (resp. armádě USA). Před skupinu evidovaných spisů z let 1946-1947 byl zařazen chronologicky uspořádaný a jen zčásti spisovensky evidovaný materiál z roku 1945, původně tvořící obsah zrušeného archivního souboru PSS Karlov II. Na závěr spisového materiálu byl zařazen soubor

zabavených osobních dokladů v táboře zajištěných osob. V případě hlavních knih byly v souboru úmyslně ponechány i jejich koncepty, resp. různá vývojová stádia z prvních měsíců roku 1946, které byly vyčleněny ze spisového materiálu převzatého z Archivu města Plzně a dokumentují proces postupného zdokonalování účetní evidence ve středisku.

Kartotéky převzaté z AMP byly po očištění přemístěny z původních dřevěných kartotéčních zásuvek do papírových krabic s víkem s výjimkou kartotéky inv. č. 102, která byla vzhledem k formátu kartiček ponechána v původních dřevěných kartotéčních zásuvkách.

Soubor dokumentů, které získal AMP od pana Františka Žorny (v AMP evidován v rámci archivního souboru Odbor pro právo a spravedlnost NV města Plzně – Pracovní a sběrné středisko Karlov jako nezpracovaný balík a současně jako rukopis č. 33908) byl po převzetí do SOA Plzeň zaevidován jako samostatný osobní archivní soubor PP Žorna o rozsahu 0,01 bm, neboť materiály v něm obsažené se sice obsahově týkají okupačního Pracovní výchovného tábora Karlov, ale nepocházejí z jeho produkce.

Likvidační agenda a agenda dodatečných odsunů z doby existence Pracovního a sběrného střediska Karlov I – v likvidaci z let 1947-1949 byla s ohledem na personální totožnost vyřizujícího, tematickou jednotnost a malý objem ve fondu ponechána v původním chronologickém uspořádání bez rozlišení na PSS v likvidaci a nadřízené právní oddělení ÚNV statutárního města Plzně, neboť roztříštění podle formálně uvedených původců by ji spíše zneřehlednilo.

Výsledkem výše uvedených přesunů spolu s přebalením všech archiválií bylo utvoření archivního souboru Pracovní a sběrné středisko Karlov I o rozsahu 15,55 bm (39 úředních knih, 5 registraturních pomůcek, 54 kartonů aktového a účetního materiálu, 7 kartoték uložených ve 20 kartotéčních krabicích). Rozdíly oproti prostému součtu metráže původní a delimitované z AMP s přihlédnutím k provedeným přesunům mezi fondy jsou způsobeny novou adjustací, skutečností, že část kartoték byla původně evidována a adjustována jako spisový materiál a zejména novým měřením kartoték podle metodiky OASMV (*Metodický návod OASMV k vedení evidence Národního archivního dědictví podle vyhlášky 645/2004 Sb., čj. AS-169/2-2005, hlava VI, čl. 6*), kdy jsou kartotéční zásuvky měřeny na hloubku. Časový rozsah archivního souboru byl nově stanoven léty (1856)1945-1947(1949). Dolní mez prior je dána přítomností zabavených osobních dokladů zajištěných osob, horní mez posterior pak činností likvidačního oddělení střediska v rámci Odboru pro právo a spravedlnost ÚNV stat. m. Plzně.

Ani po sjednocení všech určených částí není základní běžná řada čj. zcela kompletní (mimo omylem vynechané bloky čj.), nelze však říci, zda byly chybějící části zničeny, nebo zda jsou zmanipulovány v některém z archivních souborů AMP tak dokonale, že se je navzdory důkladnému průzkumu nepodařilo zpracovateli v AMP identifikovat. Chybí jedna kniha komandýrek z roku 1946 zachycující zaměstnavatele č. 81 – 117, kompletní není ani soubor „firemních spisů“. Archivní soubor je proto klasifikován z hlediska úplnosti jako mezerovitý. Jeho fyzický stav je dobrý, pouze některé knihy mají poškozené vazby a některé jednotliviny zejména ze souborů „osobních“ a „firemních“ spisů nesou stopy poškození vlhkostí a rzí. Jazyk archivního souboru je převážně český, v menší míře německý (v osobních dokladech a zčásti v evidenci), v jednotlivých případech se objevuje angličtina (v osobních dokladech a v evidenci odsunových transportů). Archivní soubor je kategorizován stupněm II a jde o soubor uzavřený.

Při inventarizaci bylo vyřazeno celkem 0,03 bm materiálu, který do archivního souboru nepříslušel. Do AMP byl navržen k delimitaci materiál Městské milice v rozsahu 0,02 bm (viz delimitační protokol čj. SOAP/001-2935/2006 z 1. listopadu 2006) a do SOkA Plzeň-sever materiál ONV Plzeň-venkov v rozsahu 0,01 bm (viz delimitační protokol čj. SOAP/001-2934/2006 z 1. listopadu 2006).

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Archivní fond Pracovní a sběrné středisko Karlov představuje základní pramen pro poznání problematiky odsunu německého obyvatelstva z oblasti Plzeňska, přičemž je v něm kromě základních evidenčních údajů o odsouvaných či zajištěných osobách možné najít četné další informace dokreslující atmosféru prvních dvou poválečných let. Ve srovnání s obdobnými fondy v jiných archivech vzácně dobře dochovaná registratura dovoluje poznat jak organizační vývoj střediska ve vazbách k jeho nadřízeným orgánům (ŘNB v Plzni, MNV statutárního města Plzně), tak i k ostatním obdobným zařízením v oblasti. Ze základních oblastí činnosti střediska je dobře dochovaná evidence, záznamy hospodářského charakteru po stránce pracovního nasazení příslušníků střediska, materiálové evidence i běžného účetnictví a v rámci běžné řady korespondence organizační záležitosti střediska. Torzovitý zůstal soubor normálií k provozu střediska a odsunu (zde je třeba hledat doplňující informace ve fondech ostatních táborových zařízení uložených v SOA Plzeň, ve fondu Policejní ředitelství Plzeň a v literatuře). Prakticky vůbec se nedochovala zdravotní agenda střediska, která zůstává jedinou významnou mezerou mezi základními oblastmi jeho provozních činností – pouze v řadě běžné korespondence se vyskytují pravidelně podávaná celková hlášení o zdravotních a hygienických poměrech. Z jednotlivin zaslouží pozornost jako priora čj. 1537/46 běžné řady spisů dochovaná smlouva na vybudování pracovně výchovného tábora Karlov (poválečný Karlov II) doplněná plánem tábora Karlov II, dále pak torza evidenčních knih okupačního pracovně výchovného tábora doplňující kartotéční evidenci zachovanou ve fondu IT Mirošov. Konkrétní osudy ve středisku internovaných osob pomáhají dokreslit jejich zabavené a nevrácené osobní doklady a další dokumenty zařazené jako inv. č. 61.

Pro vyhledávání jednotlivých osob, které střediskem prošly, jsou mimo knižní evidenci popsanou v kapitole II nejdůležitějším informačním pramenem kartotéky. Nejstarší fázi táborové evidence představuje kartotéka inv. č. 98, která vznikla v květnu 1945 (v dokumentech fondu nazývána „americká“, i když byla vytvořena ještě před vypovězením čs. správy z objektu Karlov I). Obsahuje záznamy o osobách internovaných v prvních poválečných týdnech, z nichž část byla ještě během května přemístěna do tábora Mirošov nebo evakuována americkou armádou do Německa. Po předání tábora Karlov I pod americkou správu se v kartotéce nepokračovalo a jedinými zásahy do ní jsou ojedinělé poznámky z roku 1946 o dotazech na přítomnost zde uvedených osob ve středisku. Na její začátek před písmeno A byly vyčleňovány karty zemřelých osob.

Po ztrátě objektu Karlova I se v období od počátku června do sklonku listopadu 1945 soustředila československá správa do objektu Karlov II. Zde byla založena nová kartotéka (kartotéka inv. č. 99). Zahrnuje osoby, které byly předány do tábora (později střediska) Karlov II od června do listopadu 1945 a následně do střediska Karlov I až do sklonku roku 1946, přičemž po opětovném předání objektu Karlov I československé správě 21. listopadu 1945 byla vedena bez přerušení dál. Až do června 1946 byla vedena na trofejních formulářích okupačního Pracovně výchovného tábora Plzeň-Karlov; poté se začaly používat nové karty s českým předtiskem (nové formuláře podle přílohy k „Směrnícím pro správu a hospodaření v internačních, pracovních a sběrných střediscích“, vydaných ministerstvem vnitra dne 6. května 1946 pod č. 1620-1/3-46-73-Vb/3), přičemž u osob, které byly v době této změny stále v evidenci tábora, byla stará karta přepsána na novou a k této připojena. U nově přicházejících osob již byla zakládána karta pouze na nový formulář, naopak u osob, které v době změny již byly ze střediska propuštěny nebo převedeny jinam, zůstala pouze původní karta. Kartotéční karta přitom nenesla jen základní osobní údaje, ale sloužila současně jako heslo pomocného jmenného indexu k běžné registratuře, protože na její zadní stranu se poznamenávala jednacím čísla přípisů vztahujících se k dotyčné osobě i se stručným obsahem. Do uvedené kartotéky byly začleněny i karty vyhotovené pro osoby převedené k 20. březnu 1946 ze zrušeného tábora Stod s tím, že pro ně zůstala zachována zvláštní řada osobních čísel s doplňkovým označením

„Stodo“. Karty zpravidla nesou v záhlaví doplňková označení „Z“ (zajištěný), „O“ (odsun) (případně kombinaci „ZO“) nebo „Voják“ pro vojenské zajatce, vždy pak nesou osobní evidenční číslo.

Oddělená řada kartotéčních karet byla vedena pro válečné zločince internované v přechodné eskortní stanici válečných zločinců (kartotéka inv. č. 100). Pro tuto skupinu osob byla založena i zvláštní skupina osobních spisů.

Další dvě kartotéky (inv. č. 103 a 104) vznikly pro potřebu evidence pracovního nasazení příslušníků střediska. První z nich byla řazena abecedně podle příjmení zajištěnců a obsahovala údaje o jejich pracovním přidělení (druhá strana karet s rubrikami o kázeňských trestech a sanitárních poznámkách zůstala nevyplněna). Druhá zachycovala evidenci zaměstnavatelů „na revers“, tedy těch, kteří měli nastálo přidělené pracovní skupiny. V prvním případě byly z původní kartotéky vyřazovány osoby, které již středisko opustily, a kartotéka se tak rozpadla do dvou řad, přičemž v základní zůstal stav cca od října 1946 do konce existence střediska a mezi „vyřazenými“ se ocitly osoby, které cca do října 1946 středisko opustily v důsledku odsunu nebo propuštění. „Vyřazená“ řada se přitom dochovala jen jako torzo obsahující písmena A – P. Kartotéka „reversních“ zaměstnavatelů je pak pouhým torzem, z větší části zachycujícím pouze zaměstnavatele, kteří měli příslušníky střediska přidělené opět v období cca od října 1946.

Další rozsáhlá kartotéka (inv. č. 102) vznikla v závěru existence střediska v důsledku vydání pokynu MV č. B-300/21094-ref. B z 20. listopadu 1946 (Odsun Němců – pokyny pro dobu přechodného přerušení). Každý ONV měl podle něj založit abecední kartotéku všech odsunutých osob k evidenčním a pátracím účelům na formuláře podle připojeného vzoru. Podle dohody mezi ÚNV statutárního města Plzně a ONV Plzeň-venkov byla se souhlasem ministerstva vnitra založena jednotná kartotéka pro oba okresy, neboť ONV Plzeň-venkov neměl vlastní sběrné a odsunové středisko a odsun obyvatelstva z jeho obvodu šel prostřednictvím střediska Karlov. Kartotéku vytvořila kancelář střediska v době jeho likvidace; jako základ pro ni posloužily evidenční knihy odsouvaných osob (K 16, K 17).

Konečně poslední kartotéka (inv. č. 101) je zřejmě opět torzem. Obsahuje formuláře „evidenčních lístků“ Němců (podle výnosu MV č. B-300/1183 z 5. listopadu 1945 – zavedení evidenčních lístků pro německé příslušníky). Jde vesměs o osoby prošlé střediskem Karlov, ovšem zdaleka ne všechny. Některé karty jsou dochovány v jednom, jiné ve dvou či třech exemplářích. (Citovaný předpis přitom stanovil primární vytvoření čtyř stejnopisů a rozeslání tří exemplářů různým úřadům (jeden zůstával přednostovi domácnosti).) Kartotéka byla nejspíše vytvořena z evidenčních lístků zabavených zajištěným osobám, bližší informace o ní se nepodařilo zjistit.

Dalším tematickým okruhem, u kterého se dá předpokládat badatelský zájem, je dokumentace odsunových transportů. O osobách transportovaných do Německa v době americké správy tábora Karlov I (červen – listopad 1945) se ve fondu dochovaly jen torzovité informace, a to pouze ze sklonku uvedeného období. Během listopadu a prosince se čs. správa podílela na organizaci transportů říšských Němců příslušných do britské a americké zóny, které sestavovala UNRRA. O tomto období svědčí dokumenty zařazené v inv. č. 51 (ponechány úmyslně pohromadě, protože osoby z listopadových transportů, o nichž se zde jedná, nejsou uvedeny v později založené knižní evidenci). Řádná knižní evidence odsouvaných osob (inv. č. 16, 17 – knihy K 16, K 17) vznikla až v souvislosti s dvěma velkými transporty do britské a americké zóny 4. a 17. prosince 1945; dodatečně do ní byly táborovou kanceláří doplněny i osoby odsunuté dílčími transporty 15., 17. a 20. listopadu 1945 a následně se do ní již pravidelně zanášely velké transporty provedené v roce 1946 a drobné dodatkové odsuny provedené v roce 1947. K transportům UNRRA z 15., 17. a 20. listopadu 1945 se mimo to dochovaly samostatné listinné seznamy, které byly přiřazeny k souborům seznamů velkých transportů z léta 1946 (inv. č. 52). Během prosince 1945 ve středisku působila mise švédského Červeného kříže, která vypravila jeden transport repatriantů do Švédska (nedatovaný seznam

mezi dokumenty inv. č. 28, osoby zachyceny i v knize K 6). Následně byl odsun přerušen a obnoven až od 1. července 1946.

Celkem bylo v rozmezí 15. listopadu 1945 – 24. října 1946 z Plzně provedeno 18 spolehlivě doložených odsunových transportů (pět v listopadu a prosinci 1945 prostřednictvím organizace UNRRA do britské a americké zóny, od 1. července do 24. října 1946 sedm do sovětského pásma přes přejímací stanici Tršnice, čtyři do amerického pásma přes přejímací stanici Cheb, dva do amerického pásma přes přejímací stanici Domažlice), přičemž část z nich zahrnovala i osoby odsouvané z vnitrozemských okresů, jak je uvedeno v kapitole I. Od 28. listopadu 1946 byly předávány v rámci slučování rodin přes přejímací stanici Domažlice do americké zóny menší skupinky, jejichž evidence je roztržena v knižní evidenci (K 17) a souborech dokladů k dodatečným odsunům (inv. č. 53). V letech 1948-1949 proběhly odsuny vězňů do sovětské okupační zóny (inv. č. 54). Mimo výše uvedené proběhly další přesuny menších skupin z Plzně pouze v rámci republiky - 27. června 1946 transport dětí do sběrného střediska Polepy u Litoměřic a v prosinci 1946 v souvislosti s chystanou likvidací střediska Karlov po jednom transportu do sběrného střediska Lešany, sběrného střediska Stříbro a nemocničního střediska Trnovany. Uvedenými organizovanými transporty prošlo celkem 11 323 osob, jak podrobněji ukazuje příloha č. 4.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a vyhotovení pomůcky

Archivní soubor uspořádal, inventární seznam sestavil a úvod napsal s přestávkami v letech 2005-2006 ve Státním oblastním archivu v Plzni Mgr. Miroslav Eisenhammer.

V Plzni dne 20. 11. 2006

Příloha č. 1**SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY**Archivní prameny:

Archiv města Plzně

- archivní soubor Národní výbor Plzeň (odbor pro právo a spravedlnost)
- nezpracovaný materiál velitelství Městské milice, karton č. 4660

Státní oblastní archiv v Plzni

- archivní soubor Policejní ředitelství Plzeň, signatura (karton): N 2/35, N 2/39, N 2/40 (1309), N2/27 (1310), N 2/39, N 2/40 (1349)
- archivní soubor Internační středisko Třebošná – inv. č. 49 (směrnice k provozu středisek)

Tištěné prameny, edice:

Die Vertreibung der deutschen Bevölkerung aus der Tschechoslowakei Bd. 1,2. Augsburg 1994.

Jech, Karel – Kaplan, Karel: Dekrety prezidenta republiky 1940 – 1945. Dokumenty I-II. Doplněk, Brno 1995.

Sbírka zákonů republiky Československé 1945.

Literatura:

Brichta, Vladimír – Bělohlávek, Miloslav – Gloser, Hynek: Plzeň 1945-1970. Západočeské nakladatelství v Plzni, Plzeň 1971.

Martinovský, Ivan a kol.: Dějiny Plzně v datech. Od prvních stop osídlení až po současnost. Lidové noviny, Praha 2004.

Kvapilová, Iva: Přehled organizačního vývoje Sboru národní bezpečnosti v letech 1945-1950 se zaměřením na veřejně bezpečnostní (resp. pořádkovou a kriminální) složku. In: Sborník Archivu MV 1/2003, Praha 2003, s. 68-90.

Staněk, Tomáš: Odsun Němců z Československa 1945-1947. Academia/Naše vojsko, Praha 1991.

Staněk, Tomáš: Perzekuce 1945. Perzekuce tzv. státně nespolehlivého obyvatelstva v českých zemích (mimo tábory a věznice) v květnu – srpnu 1945. Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, Praha 1996.

Staněk, Tomáš: Tábory v českých zemích 1945-1948. Tilia (pro Slezský ústav Slezského muzea v Opavě), Šenov u Ostravy 1995.

Staněk, Tomáš: Vysídlení Němců z Československa (Předpoklady, průběh a důsledky vysídlení Němců z Československa). Studijní materiál. Amosium servis, Ostrava 1992.

Příloha č. 2**SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK**

AMP	Archiv města Plzně
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
ČSR	Československá republika
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventurní číslo
IS	internální středisko
IT	internální tábor
JAF	Jednotný archivní fond
KSMV	krajská správa ministerstva vnitra
MM	městská milice
MNV	místní národní výbor
MV	ministerstvo vnitra
OASMV	Odbor archivní správy Ministerstva vnitra
ONV	okresní národní výbor
os. (evid.) č.	osobní (evidenční) číslo
OSK	okresní správní komise
OÚ	okresní úřad
PP	personální pozůstalost
přír. č.	přírůstkové číslo
PSS	pracovní a sběrné středisko
ŘNB	ředitelství národní bezpečnosti
Sb.	sbírka (zákonů)
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOA	státní oblastní archiv
stat. m.	statutární město
SOkA	státní okresní archiv
UNRRA	United Nations Relief and Rehabilitation Association
ÚNV	ústřední národní výbor
ZNV	zemský národní výbor

Příloha č. 3

ARCHIVNÍ STRUKTURA ARCHIVNÍHO SOUBORU

	Časový rozsah	Inventární číslo	Označení jednotek (K – knihy, R – reg. pomůcky, N – kartony, Y – kartotéční zásuvky)	evidenčních jednotek	Počet evidenčních jednotek	Fyzický rozsah (bm)
<u>I. ÚŘEDNÍ KNIHY</u>						
a) Evidenční knihy	(1944)1945-1947	1 - 20	K 1 - 20		20	0,37
b) Správní knihy	1946	21	K 21		1	0,015
<u>II. SPISOVÝ MATERIÁL</u>						
a) Registraturní pomůcky (podací protokoly)	1945-1947(1949)	22 - 23, 26	R 1 - 2, R 5		3	0,07
Registraturní pomůcky (indexy)	1945-1947	24 - 25	R 3 - 4		2	0,035
b) Spisy	(1856)1945-1947(1949)	27 - 61	N 1 - N 39		39	4,68
<u>III. ÚČETNÍ MATERIÁL</u>						
a) Účetní knihy	1946-1947(1948)	62 - 79	K 22 - 39		18	0,29
a) Ostatní účetní písemnosti	1945-1947(1949)	80 - 97	N 40 - N 54		15	1,80
<u>IV. KARTOTÉKY</u>						
	1945-1947	98 - 104	Y 1 - Y 20		20	8,29
<i>Celkem:</i>	<i>(1856)1945-1947(1949)</i>	<i>1 - 104</i>	<i>K 1 – 39, R 1 – 5, N 1 – 54, Y 1 – 20</i>		<i>118 (39 úředních knih, 3 podací protokoly, 2 indexy, 54 kartonů, 20 kartotéčních zásuvek)</i>	<i>15,55</i>

Příloha č. 4**PŘEHLED ODSUNOVÝCH TRANSPORTŮ ZE STŘEDISKA KARLOVI**

Datum	Transport	Přejímací stanice	Číslo transportu
<i>Listopad 1945</i>	<i>Zmínky o organizaci, dílčí seznamy – prostřednictvím UNRRA – USA a britské pásmo</i>		34001, 34004
15. 11. 1945	24 osob – prostřednictvím UNRRA – USA pásmo		
17. 11. 1945	47 osob – prostřednictvím UNRRA – USA pásmo		
20. 11. 1945	16 osob – prostřednictvím UNRRA – britské pásmo		
4. 12. 1945	1426 osob – prostřednictvím UNRRA – britské a USA pásmo	Bez přejímání	34006/1956 E/
17. 12. 1945	119 osob – prostřednictvím UNRRA – britské a USA pásmo	Bez přejímání	34007
27. 6. 1946	11 osob – transport dětí do sběrného střediska Polepy u Litoměřic		
1. 7. 1946	1220 osob – sovětské pásmo	Tršnice	34139/540
12. 7. 1946	210 osob (přes Stříbro) – USA pásmo	Cheb	34155
14. 7. 1946	150 osob (přes Holýšov) – USA pásmo	Domažlice	34165
18. 7. 1946	210 osob (přes Stříbro) – USA pásmo	Cheb	34160
26. 7. 1946	210 osob (přes Stříbro) – USA pásmo	Cheb	31179
29. 7. 1946	1218 osob – sovětské pásmo	Tršnice	34187/613
12. 8. 1946	1220 osob – sovětské pásmo	Tršnice	34210/648
27. 8. 1946	1220 osob – sovětské pásmo (z toho 150 osob ze Stříbra)	Tršnice	34237/687
1. 9. 1946	1220 osob – sovětské pásmo	Tršnice	34245/699
10. 9. 1946	1220 osob – sovětské pásmo	Tršnice	34258/723
5. 10. 1946	55 osob (přes Stříbro) – USA pásmo	Cheb	34282
8. 10. 1946	1220 osob – sovětské pásmo (560 osob z Karlova, 660 osob z Chodové Planě)	Tršnice	34281/750
24. 10. 1946	240 osob (přes Holýšov) – USA pásmo	Domažlice	34289
28. 11. 1946	2 osoby – USA pásmo	Domažlice	
11. 12. 1946	25 osob sběrné středisko Lešany		4303
19. 12. 1946	10 osob sběrné středisko Stříbro		
20. 12. 1946	10 osob nemocniční středisko Trnovany		4306
17. 1. 1947	7 osob – USA pásmo	Domažlice	
18. 6. 1947	3 osoby – USA pásmo	Domažlice	
12. 7. 1947	1 osoba – USA pásmo	Domažlice	

13. 8. 1947	2 osoby – USA pásma	Domažlice	
27. 8. 1947	2 osoby – USA pásma	Domažlice	
9. 9. 1947	5 osob – USA pásma	Domažlice	

Celkem 11 323 osob. Počet zahrnuje období 15. 11. 1945 – 9. 9. 1947, jak je uvedeno v knihách odsunových transportů (inv. č. 16, 17), v celkových přehledech transportů zařazených na závěr inv. č. 52 a v kartotéce inv. č. 102. Neobsahuje osoby odsunuté v transportech z první poloviny listopadu 1945 pod vedením UNRRA, ke kterým fond obsahuje pouze dílčí údaje. Obdobně se zde neodrážejí všechny dodatečné odsuny provedené v letech 1947-1949 po oficiálním zrušení PSS Karlov I jeho likvidační kanceláří.

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
I. Úřední knihy			
a) <u>evidenční</u>			
1	Kniha denního stavu (Standbuch) žen internovaných v Pracovně výchovném táboře Plzeň-Karlov - torzo (20. 6. – 11. 7. 1944; nově příchozí os. č. 1221 – 1413) ¹	(1944)	K 1
2	Evidenční kniha žen internovaných v Pracovně výchovném táboře Plzeň-Karlov - torzo (příchod 26. 9. 1944 – 9. 2. 1945; os. č. 1972 – 2751)	(1944)1945	K 2
3	Evidenční kniha zajištěných osob trvale přítomných v táboře Karlov (červen 1945 – březen 1946) + evidence osob předaných ze zrušeného tábora Stod (A – Z)	1945-1946	K 3
4	Evidenční kniha zajištěných osob trvale přítomných ve středisku Karlov I – 15. 3. 1946 – červen 1946 (A – Z)	1946	K 4
5	Evidenční kniha osob propuštěných z tábora Stod (srpen 1945 – březen 1946), Karlov II (červenec – listopad 1945), Karlov I (prosinec 1945 – 3. 1. 1947) (A – Ž)	1945-1947	K 5
6	Evidenční kniha osob přicházejících k odtransportování pod vedením UNRRA v prosinci 1945 a do „tábora odsunu“ v rámci střediska Karlov I (1. 12. 1945 – 28. 3. 1946 A – Z)	1945-1946	K 6
7	Evidenční kniha příslušníků střediska – „zajištění“ i „odsun“ (prosinec 1945 – červen 1946 A – Z)	[1945]-1946	K 7
8	Evidenční kniha osob přicházejících v úvahu pro odsun z venkovských obcí (zejména správní okres Stříbro) 5. 12. 1945 – 29. 5. 1946	1945-1946	K 8
9	Evidence střediska (stav v táboře – příchody, odchody) 10. 2. – 1. 5. 1946	1946	K 9
10	Evidence střediska (stav v táboře – příchody, odchody) 1. 6. – 19. 8. 1946	1946	K 10
11	Evidence střediska (stav v táboře – příchody, odchody) 19. 8. (pokračování) – 6. 11. 1946	1946	K 11
12	Evidence střediska (stav v táboře – příchody, odchody) 7. 11. 1946 – 20. 1. 1947	1946-1947	K 12

¹ Na rozdíl od následující knihy kromě nově příchozích žen (viz uvedené rozmezí osobních čísel) eviduje i ty, které se v uvedeném období vrátily z nasazení ve Štítově do Plzně k propuštění – zachycuje tedy aktuální stav v táboře.

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
13	Evidenční kniha osob přicházejících z venkovských obcí organizovaně k zařazení do odsunových transportů 19. 8. 1946 – 30. 8. 1946	1946	K 13
14	Evidenční kniha osob přicházejících z venkovských obcí organizovaně k zařazení do odsunových transportů 30. 8. 1946 (pokračování) – 4. 10. 1946	1946	K 14
15	Evidenční kniha příslušníků střediska Karlov I (zajištěné osoby a osoby soustředěné k odsunu mimo dílčí transporty z venkova) (os. evid. č. 3001 – 4595)	1946	K 15
16	Seznam osob předaných UNRRA a odsunutých do Německa (transporty 15. 11. 1945 – 1. 9. 1946 – abecední evidence osob s daty a cílem transportu)	1945-1946	K 16
17	Seznam osob odsunutých do Německa (transporty 10. 9. – 24. 10. 1946, další přesuny menších skupin do jiných středisek do 20. 12. 1946 a dodatečné odsuny jednotlivců až do 13. 10. 1947 – abecední evidence osob s daty a cílem transportu)	1946-1947	K 17
18	Evidence denních komand (23. 4. – 13. 12. 1946 – firmy a počty nasazených mužů a žen pro příslušný den)	1946	K 18
19	Kniha návštěv 3. 2. – 27. 11. 1946	1946	K 19
20	Kniha nemocných (květen 1945)	1945	K 20
	b) <u>správní</u>		
21	Staniční kniha (záznamy služeb strážního oddílu, stav v táboře) – 4. 9. – 31. 12. 1946	1946	K 21

II. Spisový materiál

a) registraturní pomůcky

22	Podací protokol (čj. 1 – 117/45, 118 – 2 490/46)	1945-1946	R 1
23	Podací protokol (čj. 3 645 – 10 595/46, 1 – 911/47, 1 – 70/48, 1/49)	1946- 1947(1949)	R 2
24	Index k podacímu protokolu	1945-1947	R 3
25	Index k osobní registratuře řazené podle osobních čísel (A – Ž, os. evid. č. 1 – 3019) + osoby převzaté ze zrušeného tábora Stod (A – Z, os. evid. č. 1 – 234)	1945-1946	R 4

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
34	Osobní registratura řazená podle osobních evidenčních čísel (<i>viz inv. č. 25 a 15</i>):		
	1 – 250	1945-1946	N 15
	251 – 550	1945-1946	N 16
	551 – 699, 851 – 1000	1945-1946	N 17
	1001 – 1500	1945-1946	N 18
	1501 – 1699, 1701 – 1800	1945-1946	N 19
	1801 – 1940, 2000 – 2300	1945-1946	N 20
	2301 – 2500	1945-1946	N 21
	2501 – 2700	1945-1946	N 22
	2701 – 3038	1945-1946	N 23
35	Abecedně řazená osobní registratura – torzo: H – Z	1945-1946	N 24
36	Osobní registratura řazená podle osobních čísel – osoby převedené z tábora Stod do střediska Karlov I k 20. 3. 1946 (vlastní číselná řada – os. evid. č. 1 – 234)	1945-1946	N 25
37	Přechodná eskortní stanice válečných zločinců – osobní registratura jednotlivci A – Z, seznamy	1946	N 25
38	Denní výkazy početního stavu zajištěných osob (včetně rozpisu nasazení k zaměstnavatelům na denní komando):		
	18. 8. 1945 – 31. 12. 1945, 1. 1. – 30. 9. 1946	1945-1946	N 26
	1. 10. 1946 – 21. 1. 1947	1946-1947	N 27
	13. 12. 1945 – 16. 1. 1947 (duplikáty denních výkazů stavu s vpisky a opravami)	1945-1947	N 27
39	Záznamy o jednotlivých osobách odsouvaných na podzim 1945 prostřednictvím organizace UNRRA	1945	N 28
40	Seznamy uprchlíků ubytovaných ve venkovských obcích (o. Plzeň-venkov, Domažlice, Stříbro aj.) přicházejících v úvahu pro odsun (listopad 1945 – leden 1946 – zčásti odsunutí prostřednictvím střediska Karlov I v prosinci 1945)	1945-1946	N 28
41	Seznamy vojenských zajatců předaných evidenčně z Malých kasáren do tábora Karlov II	1945	N 28
42	Seznamy vojenských zajatců střediska Karlov I	1946	N 28
43	Vyjádření zpravodajského oddělení ŘNB v Plzni k návrhům na odsun jednotlivců (leden – únor 1946, A – Z)	1946	N 28
44	Pomocná ubytovací evidence osob určených k odsunu září – říjen 1946 (středisko Karlov I – baráky č. 4 a 10)	1946	N 29

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
45	Narození a úmrtí ve středisku Karlov (celkový seznam úmrtí 6. 5. 1945 – 21. 8. 1946; ohledací listy a oznámení o narození a úmrtí – torzovitě)	1945-1946	N 29
46	Osoby vyjmuté z odsunu (seznamy)	[1946-1947]	N 29
47	Smíšená manželství a osoby s nevyřízenými žádostmi o čs. příslušnost v obvodu města Plzně – evidence A – Z	1947	N 29
48	Záležitosti personálu tábora (seznamy zajištěných osob přijatých k práci v táboře, přihlášky k penzijnímu pojištění)	1946-1947(1948)	N 29
49	Posuzování osob pro případný dodatečný odsun	1947(1948)	N 29
50	Likvidační agenda (dotazy týkající se zajištěných a odsunutých jednotlivců)	(1948-1949)	N 29
<i><u>Odsunové transporty</u></i>			
51	Dokumentace prvních transportů do britské a USA zóny (UNRRA – listopad 1945 – příprava, dílčí seznamy osob)	1945	N 30
52	Odsunové transporty (seznamy osob, potvrzení o převzetí peněz, předávací protokoly): 15. 11. 1945, 17. 11. 1945, 20. 11. 1945, 4. 12. 1945, 17. 12. 1945, 27. 6. 1946, 1. 7. 1946, 12. 7. 1946, 14. 7. 1946, 18. 7. 1946, 29. 7. 1946, 12. 8. 1946	1945-1946	N 30
	27. 8. 1946, 1. 9. 1946, 10. 9. 1946, 5. 10. 1946, 8. 10. 1946, 24. 10. 1946, 28. 11. 1946, 11. 12. 1946, 19. 12. 1946, 17. 1. 1947; celkový sumární přehled transportů	1946-1947	N 31
53	Dodatečné odsuny do americké okupační zóny	1947(1948)	N 31
54	Dodatečné odsuny do sovětské okupační zóny	(1948-1949)	N 31
55	Potvrzení jízd automobilů soukromých dopravců pro odsunové transporty	1946-1947	N 31
<i><u>Stravování, evidence potravin</u></i>			
56	Potravinové hospodaření (zásobník potravin, denní výkazy množství spotřebovaných potravin, stravní lístky, korespondence k dodávkám potravin) – složky pro 19. – 22. přídělové období (14. 10. 1946 – 18. 1. 1947)	1946-1947	N 32
57	Celkový přehled nakoupených potravin za 15. – 22. přídělové období (1. 7. 1946 – 18. 1. 1947)	1946-1947	N 32

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
	<u><i>Skladová agenda, evidence materiálu</i></u>		
58	Seznamy a potvrzení převzetí svršků pro výbavu odsouvaných Němců od ÚNV Plzeň	1946	N 32
59	Skladová agenda – inventáře, inventury materiálu, předání movitých předmětů jiným institucím	1946-1947	N 32
	<u><i>Strážní oddíl</i></u>		
60	Výkazy odsloužených hodin příslušníků strážního oddílu (Městská milice) (červen 1946 – leden 1947)	1946-1947	N 32
	<u><i>Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných osob</i></u>		
61	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1868)1945	N 33
	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1856)1945	N 34
	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1872)1945-1947	N 35
	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1896)1945-1946	N 36
	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1918)1945	N 37
	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1907)1945	N 38
	Zabavené osobní doklady a dokumenty zajištěných	(1900)1945	N 39

III. Účetní materiál

a) Účetní knihy

62	Hlavní kniha 21. 7. – 31. 12. 1945	1945	K 22
63	Hlavní kniha 21. 7. 1945 – 18. 1. 1946 (koncept)	1945-1946	K 23
64	Hlavní kniha 2. 1. – 18. 4. 1946 (koncept)	1946	K 24
65	Hlavní kniha 2. 1. – 5. 1. 1946 (koncept) dále použitá jako kniha kontrolních měsíčních součtů k hlavní knize 1946 (leden - červen)	1946	K 25
66	Hlavní kniha 2. 1. – 10. 10. 1946	1946	K 26
67	Hlavní kniha 12. 10. 1946 – 15. 3. 1947	1946-1947	K 27
68	Denní pracovní komanda („komandýrka“) – vyúčtování za práci příslušníků tábora podle jednotlivých zaměstnavatelů firma č. 1 – 116	1945	K 28
69	-, - 117 – 194	1945	K 29
70	-, - 1 – 74 (1. 1. – 31. 1. 1946)	1946	K 30

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
71	firma č. 1 – 40 (1. 4. 1946 –)	1946	K 31
72	-,,- 41 – 80	1946	K 32
73	-,,- 118 – 157	1946	K 33
74	-,,- 158 – 197	1946	K 34
75	-,,- 198 – 295	1946	K 35
76	-,,- 296 – 437	1946-1947	K 36
77	Kniha kont (vyúčtování dodaného zboží podle jednotlivých dodavatelských firem)	1945-1947	K 37
78	Kniha příjmů za práci příslušníků střediska (denní komando i osoby nastálo přidělené na revers) 1. 6. 1946 – 31. 12. 1948	1946-1947(1948)	K 38
79	Kniha depozit (zabavené peníze a ceniny) – jednotlivci A – Z	1946	K 39
b) <u>Účty</u>			
80	Přílohy k hlavní knize (zlomky) – č. 260, 292 – 308	1945	N 40
81	Přílohy k hlavní knize (od 1. 7. 1946) – pokladna – č. 1 – 200	1946-1947	N 40
82	Přílohy k hlavní knize (od 1. 7. 1946) – úvěr - č. 33 - 100 -,,- č. 101 - 601	1946 1946-1947	N 40 N 41
83	Spořitelna města Plzně – výpisy z účtu, doklady došlých plateb (stará i nová měna) 2. 1. 1946 – 28. 3. 1947	1946-1947	N 42
84	Spořitelna města Stod – výpisy z účtu, doklady došlých plateb ve prospěch zrušeného tábora Stod 1. 7. – 31. 10. 1946	1946	N 42
85	Doklady k platbám z účtu tábora Karlov ve staré měně - č. 1a – 158a (červenec 1945 - únor 1946)	1945-1946	N 43
86	Vyúčtování denního nasazení („komandýrky“): Květen, srpen – prosinec 1945 -,,- Leden – květen 1946 -,,- Srpen – prosinec 1946	1945-1946 1946 1946	N 43 N 44 N 44

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
87	Vyúčtování práce zajištěných u jednotlivých firem (osoby nastálo přidělené na revers): Spis k číslu konta (firmy) 2 – 35	1945-1947	N 45
	36 – 80	1945-1947	N 46
	81 – 130	1945-1947	N 47
	131 – 190	1945-1947	N 48
	191 – 330	1945-1947	N 49
	331 – 380	1945-1947	N 50
	381 – 489	1945-1947	N 51
	551 – 668	1945-1947	N 52
88	Vyúčtování práce vojenských zajatců zařazených do samostatného pracovního oddílu v Měšťanském pivovaru (říjen, listopad, prosinec 1945)	1945-1946	N 52
89	Účetní korespondence (červen – prosinec 1946) abecedně řazená podle firem A – Ž	1946	N 53
90	Příruční pokladna – celkové přehledy příjmů a výdajů leden, únor, duben, květen, červen 1946	1946	N 54
91	Pokladna depozit – výplatní listiny k výměně platidel (včetně vojenských zajatců původně z Malých kasáren)	1945-1946	N 54
92	Pokladna depozit – potvrzení o zabavení a vydání peněz a cenností (jednotlivci A – Z); převzetí pokladny zrušeného tábora Stod	1945-1946	N 54
93	Příhlášky vkladů u peněžních ústavů – příslušníci střediska Karlov A – Z	1945	N 54
94	Předání vkladních knížek a dalších cenin zabavených osobám zajištěným v táboře Karlov MNV stat. m. Plzně (potvrzení o převzetí)	1945	N 54
95	Hromadné předání vkladních knížek a dalších cenin Fondu národní obnovy (osoby odsunuté v transpotech 12. 8., 27. 8., 10. 9., 8. 10. 1946)	1946	N 54
96	Potvrzení na výplaty náhrad jednotlivcům z táborové pokladny (mj. odměny lékařům a dalším zaměstnancům střediska)	1946- 1947(1948)	N 54
97	Likvidační agenda účetního charakteru (nedoplatky za práci příslušníků střediska Karlov, dlužné odvody 20% srážky z mezd zaměstnaných příslušníků střediska do státního rozpočtu)	(1948-1949)	N 54

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
IV. Kartotéky			
	Kartotéka přihlášek potravinových lístků pro dlouho a těžce pracující osoby umístěné v pracovním výchovném táboře Mirošov (muži), Karlov, Štítov (ženy) a internačním táboře Mirošov – abecedně:		
	A – Fi	(1943)1945	IT Mirošov Y 1
	Fl – Ja	(1943)1945	IT Mirošov Y 2
	Je – Kra	(1943)1945	IT Mirošov Y 3
	Krč – O	(1943)1945	IT Mirošov Y 4
	P – Še	(1943)1945	IT Mirošov Y 5
	Ši – Z	(1943)1945	IT Mirošov Y 6
98	Kartotéka osob internovaných a soustředěných v táboře Karlov I v květnu 1945 (tzv. „americká“)		
	A – H	1945-1946	Y 1
	I – P	1945-1946	Y 2
	R – Z	1945-1946	Y 3
99	Kartotéka osob internovaných a soustředěných v táboře Karlov II (červen – listopad 1945) a středisku Karlov I (prosinec 1945 – leden 1947)		
	A – F	1945-1947	Y 4
	G – J	1945-1947	Y 5
	K – Ma	1945-1947	Y 6
	Me – S	1945-1947	Y 7
	Sch – Ž	1945-1947	Y 8
100	Kartotéka osob přechodně umístěných v eskortní stanici pro válečné zločince ve středisku Karlov I		
	A – Z	1946	Y 8
101	Kartotéka evidenčních lístků osob německé národnosti příslušných do střediska Karlov I (torzo)		
	A – Ž	1945-1947	Y 9
102	Kartotéka osob odsunutých prostřednictvím střediska Karlov I		
	A – D	1946-1947	Y 10
	E – Gr	1946-1947	Y 11
	Gu – Ch	1946-1947	Y 12
	I – Kra	1946-1947	Y 13
	Kre – L	1946-1947	Y 14
	M – O	1946-1947	Y 15
	P – Ř	1946-1947	Y 16
	S	1946-1947	Y 17
	Sch – Š	1946-1947	Y 18
	T – Ž	1946-1947	Y 19

Inv. č.	Obsah a popis	Čas. rozsah	Čís. evid. j.
103	Kartotéka příslušníků střediska Karlov nastálo pracovně nasazených u venkovních zaměstnavatelů (na revers): Osoby vyřazené ze stavu střediska do října 1946 A – N Osoby příslušné do střediska říjen 1946 - leden 1947 A – Z	1945-1947	Y 20
104	Kartotéka zaměstnavatelů (držitelů reversů): torzo – č. 540r-554r + vybraní zaměstnavatelé, kteří zaměstnávali osoby příslušné středisku Karlov I v období říjen 1946 – leden 1947 (č. 9r-668r)	1945-1947	Y 20

Název: Pracovní a sběrné středisko Karlov I

Časový rozsah: (1856)1945-1947(1949)

Počet evidenčních jednotek: 118 (39 úředních knih, 3 podací protokoly, 2 indexy, 54
kartonů, 20 kartotéčních zásuvek)

Počet inventárních jednotek: 104

Rozsah v bm: 15,55 bm (0,675 bm úředních knih; 0,07 bm podacích protokolů; 0,035
bm indexů; 6,48 bm kartonů; 8,29 bm kartotéčních zásuvek)

Stav ke dni: 20. 11. 2006

Fond uspořádal: Mgr. Miroslav Eisenhammer

Inventář sestavil a úvod napsal: Mgr. Miroslav Eisenhammer

Počet stran: 34

Počet exemplářů: 4

Inventář schválil: 8. 12. 2006 - SOAP/006-3305/2006

PhDr. Petr Mužík
ředitel SOA v Plzni

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013

Název archivní pomůcky: Pracovní a sběrné středisko Karlov I

Značka archivního fondu: PSS Karlov I

Časový rozsah fondu: (1856)1945-1947(1949)

Počet inventárních jednotek: 104

Počet evidenčních jednotek: 118 (39 úředních knih, 3 podací protokoly, 2 indexy, 20 kartoték, 54 kartonů)

Rozsah fondu v bm: 15,55 bm

Stav ke dni: 21. 11. 2013

Vypracoval: Miroslav Eisenhammer